

Kuntalaisaloite / Kunnan eläinperäisten tuotteiden hankintojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä

Kasvun ja oppimisen lautakunta 28.01.2025
3582/13.00/2024

Valmistelijat / lisätiedot:
henkilöstö- ja hallintopäällikkö Pekka Savolainen, puh. 044 718 4101
etunimi.sukunimi(at)kuopio.fi

Päätösehdotus

apulaiskaupunginjohtaja HEP KOP Pekka Vähäkangas

Kasvun ja oppimisen lautakunta päättää hyväksyä vastauksen kuntalaisaloitteeseen ja toteaa, että toiminnoissa ja hankinnoissa otetaan jo huomioon ilmasto- ja resurssiviisas toiminta. Kaupunki on asettanut pitkäjänteiset tavoitteet em. toiminnalle.

Päätös

Selostus

Kaupungille on saapunut liitteenä oleva kuntalaisaloite 6.5.2024. Aloitteen tehnyt kuntalainen esittää, että kunnan tulee puolittaa eläinperäisten tuotteiden hankinnat vuoteen 2030 mennessä.

Kuopion kaupunki on solminut Servica Oy:n kanssa sopimuksen tukipalvelujen palvelutuotannosta Kuopion kaupungille. Sopimus on puitesopimus ja sopimuksen mukaisesti Servica Oy tuottaa kaupungille mm. puhtauspalveluja, kiinteistö- ja logistiikkapalveluja sekä ruokapalveluja. Sopimus on voimassa 1.1.2024 - 31.12.2026. Edellä mainitun määräajan jälkeen sopimus jatkuu toistaiseksi voimassa olevana, mikäli sopimusta ei ole sanottu irti 12 kuukautta aikaisemmin.

Yleiset sopimusehdot sisältävän sopimuksen lisäksi Servica Oy:n kanssa on sovittu sopimukseen kuuluvista kokonaisuuksista palvelusopimuksilla, jotka sisältävät yhden palvelun tai palveluryhmäkokonaisuuden tuottamisen ja toteuttamisen periaatteet.

Ateriapalveluiden osalta on Kuopion kaupungin kasvun ja oppimisen palvelualueen tehty palvelusopimus ateriapalveluiden tuottamisesta varhaiskasvatukseen sekä perusopetukseen ja lukiokoulutukseen. Palvelusopimuksien osalta pidetään vuosittain yhteisiä katselmuksia, joissa sopimuksen sisällöllisiä ja laadullisia tavoitteita arvioidaan. Palvelusopimuksia on mahdollista tarkastella ja sopia mahdollisista muutoksista näissä katselmuksissa.

Kuopion kaupunki ja Servica Oy ovat sitoutuneet toteuttamaan Kuopion ilmasto- ja resurssiviisautsohjelman osion "4. Kiertotaloudella luonnonvarojen kestävää käyttöä ja elinvoimaa" toimenpiteitä, jotka kohdistuvat erityisesti Servican ruokapalveluihin. Ohjelman tavoitteisiin kuuluu muun muassa koulujen sekä päiväkotien ruokalistojen hiilijalanjäljen pienentäminen 25 % vuoteen 2030 mennessä mm. korvaamalla lihaa kasvi- ja kalaproteiinilla. Näiden tavoitteiden saavuttamiseksi Servica OY:ssa on tunnistettu seuraavat toimenpiteet:

- **Raaka-aineiden kotimaisuusasteen ylläpito ja parantaminen:** Pyritään valitsemaan kotimaisia raaka-aineita aina kun mahdollista ja korvataan tuontiraaka-aineita kotimaisilla vaihtoehdoilla. Esimerkiksi riisi voidaan korvata terveellisemmällä ja vähäpäästöisemmällä kauralla tai kuitupitoisella ohralla.
- **Yhteistyö nuorisovaltuuston ja koulujen oppilaiden kanssa:** Kehitetään yhdessä nuorten kanssa ilmastoviisaita ja lapsille maistuvia kouluruokia ja reseptejä hyödyntämällä nuorten näkemyksiä ja ruokakasvatusta. Näin varmistetaan kestävätkä ratkaisut myös hävikin näkökulmasta.
- **Paikallisen lähiruoan edistäminen:** Kehitetään ruokapalveluntuottajien ja elintarvikealan yritysverkostojen yhteistyötä, jotta paikallisen lähiruoan käyttöä voidaan lisätä.
- **Ruokakasvatuksen vahvistaminen varhais- ja perusopetuksessa:** Tarjotaan viljelylaatikoita, tietoa kasvisruoasta ja kehitetään kotitalousopetuksen reseptiikkaa ottaen huomioon pohjoismaiset ravitsemussuositukset.

Lisäksi Servica Oy keskittyy ilmastotyössään erityisesti arvoketjun päästöihin, ja resurssit suunnataan suurimpiin päästölähteisiin, kuten ruokaraaka-aineiden hankintaan.

Toimintaympäristön muutokset ovat merkittävässä roolissa kuntien ja ruokapalvelutoimijoiden päästövähennystavoitteiden saavuttamisessa. Tämä edellyttää muun muassa siirtymistä kasvipohjaisempaan ruokavalioon valtakunnallisella tasolla.

Uusien kansallisten ravitsemussuositusten viesti on selkeä – sekä terveys- että ilmastoyhtä tulee siirtyä kohti kasvipainotteisempaa ruokavaliota. Tässä muutoksessa julkiset ruokapalvelut ovat merkittäviä suunnannäyttäjiä. Tämä päämäärä on pyritty ottamaan huomioon jo nykyisessä ruokapalvelusopimuksessa. Kuopion kaupungin ja Servica Oy:n välisiin ruokapalvelusopimukseen on jo tällä hetkellä kirjattu kansallisten ravitsemussuositusten huomioiminen ja sopimusta pyritään jatkossa päivittämään tarvittavin osin. Uusien kansallisten suositusten myötä päivitetään myös eri ikäryhmiä koskevat suositukset, kuten kouluruokasuositus. Suositusten läpi viemistä voidaan tukea ruokakasvatuksellisin keinoin.

Sopimussyhteistyön kehittämisen ja sopimuksen jatkuvan tarkastelun lisäksi Kuopion kaupunkistrategian yksi neljästä päätavoitteesta on olla ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio. Strategian mukaan Kuopio tavoittelee hiilineutraaliutta vuoteen 2030 ja on kiertotalouden edelläkävijäkaupunki. Strategian ilmasto- ja resurssiviisas Kuopio -päätaoitetta toteutetaan vuoteen 2035 ulottuvalla Viksu Kuopio -ohjelmalla, joka Päätaoitetteen saavuttamiseksi on kaupunki yhdistämässä aiemman resurssiviisauohjelman ja ilmastopoliittisen ohjelman. Nämä ohjelmat yhdistämällä tavoittelee Kuopion kaupunki päästöttömyyttä, jäteteettömyyttä ja kestäväää kulutuksen tasoa vuoteen 2050 mennessä.

Kasvun ja oppimisen lautakunta toteaa, että aloitteessa esitettyyn muutokseen ollaan jo kaupungissa reagoimassa ja kaupungin tavoitteena on edelleen jatkaa siirtymää entistä resurssiviisaampaan toimintaan. Ruoka- ja ateriapalvelujen osalta tulee kiinnittää huomiota palveluja hankittaessa kaupungin strategiaan tavoitteisiin hiilineutraaliuden ja kiertotalouden osalta.

Litteet

Kuntalaisaloite Kunnan eläinperäisten tuotteiden hankintojen puolittaminen vuoteen 2030 mennessä